

Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj žiadajú spravodlivé rozdelenie eurofondov, v hre je budúcnosť regiónov

16.7.2026 - | Banskobystrický samosprávny kraj

Budúcnosť eurofondov pre slovenské regióny sa začína rozhodovať už dnes.

Banskobystrický (BBSK), Prešovský samosprávny kraj (PSK) a Košický samosprávny kraj (KSK) preto spájajú sily a spoločne chcú obhájiť princíp, že európske peniaze majú smerovať predovšetkým tam, kde dokážu najviac pomôcť znižovať regionálne rozdiely a zlepšovať kvalitu života ľudí.

Spoločná iniciatíva prichádza v čase, keď sa v Európskej únii diskutuje o nových pravidlách rozdeľovania eurofondov po roku 2027. Tie by mohli presunúť časť zdrojov aj do ekonomicky najsilnejších regiónov, čo by mohlo znamenať menej financií pre rozvoj menej rozvinutých častí Slovenska.

„Ak by sa tak stalo, pre sedem z ôsmich samosprávnych krajov Slovenska by to predstavovalo menej zdrojov, menej projektov, menej modernizácií, menej regionálnych impulzov. Jednoducho menej eurofondov na školy, cesty či rozvoj. Pre Banskobystrický kraj by to zároveň znamenalo menej možností pokračovať v znižovaní rozdielov medzi severom a juhom kraja,“ uviedol predseda BBSK Ondrej Lunter.

Podľa predsedu PSK regióny potrebujú férové podmienky, aby mohli naplno využiť svoj potenciál. „Ak Európska únia hovorí o znižovaní regionálnych rozdielov, potom musia európske zdroje smerovať predovšetkým tam, kde dokážu priniesť najväčšiu zmenu v kvalite života ľudí. Práve preto dnes spájame sily s ostatnými krajmi, ktoré dlhodobo čelia dôsledkom svojej okrajovej polohy, nižšej miery investícií či odlivu obyvateľov za prácou a príležitosťami. Plne podporujeme iniciatívu EK na „právo zostať“, lebo to je budúcnosť udržateľnosti a rozvoja málo rozvinutých regiónov a zároveň zabráňujú vzniku problémov kvôli preľudňovaniu v bohatších regiónoch,“ doplnil prešovský župan Milan Majerský.

Regionálne rozdiely pretrvávajú

Podľa samosprávnych krajov je princíp podpory menej rozvinutých regiónov správny a Európska únia by ho mala zachovať. Zároveň však upozorňujú na to, že vyrovňovanie regionálnych rozdielov na Slovensku doteraz nefungovalo dostatočne efektívne. Práve naopak, rozdiely medzi jednotlivými regiónmi sa naďalej prehľbujú.

Súčasná nastavenie eurofondov, vyplývajúce z vládnych rozhodnutí, umožňuje, aby z balíka určeného na regionálny rozvoj získaval porovnateľný, ba dokonca väčší objem financií ekonomicky najsilnejší Bratislavský kraj oproti menej rozvinutým krajom.

Napríklad kým Prešovský kraj získava 407 miliónov eur, Bratislavský kraj má k dispozícii 409 miliónov eur. Inými slovami, celoslovenský priemer predstavuje 445 eur na obyvateľa, obyvateľ Bratislavského kraja získa najviac, a to 554 eur.

„Je neprijateľné, aby sa opakovali chyby z tohto programového obdobia, v ktorom sa pri rozdeľovaní financií uprednostňujú viac rozvinuté regióny na úkor tých menej rozvinutých – a to nielen zo strany

Európskej únie, ale dokonca aj zo strany štátu. Kým Bratislavský kraj má zo štátneho rozpočtu na spolufinancovanie integrovaných územných investícií vyčlenených 188 miliónov eur, Prešovský kraj iba 43 miliónov eur. Celkovo má dnes viac rozvinutý Bratislavský kraj v rámci IÚI zo štátnych a európskych zdrojov k dispozícii 597 miliónov eur, zatiaľ čo menej rozvinutý Prešovský kraj len 450 miliónov eur. Takto si vyrovnanie regionálnych rozdielov nepredstavujeme a treba konať, lebo už včera bolo neskoro," doplnil župan PSK Milan Majerský.

Rozhodovanie sa môže viac centralizovať

Zároveň je už dnes zrejmé, že v novom eurofondovom období bude vnútorné prerozdelenie národného balíka eurofondov v rukách jednotlivých vlád členských štátov EÚ. Jednou z kľúčových otázok je, či budú o využití eurofondov, a teda o tom, do akých projektov peniaze poputujú, rozhodovať aj samotné regióny, alebo sa rozhodovanie ešte viac sústreďí na centrálnej úrovni.

„Kraje, mestá a obce sú najbližšie k ľuďom. Najlepšie poznajú potreby svojich obyvateľov a sú pripravené niest za rozvoj regiónov ešte väčšiu zodpovednosť. Ak chceme, aby eurofondy prinášali konkrétne výsledky, musíme posilniť úlohu samospráv pri ich plánovaní aj realizácii, nie ďalšiu centralizáciu rozhodovania. Integrované územné investície ukázali, že regióny dokážu rozhodovať kvalitne, transparentne a efektívne. Budeme presadzovať „poľský model“ a usilovať sa o vyhlasovanie a manažovanie výziev priamo v krajoch," povedal predseda PSK.

Samosprávy chcú svoju pripravenosť dokázať konkrétnymi činmi. Preto včas predložia plán projektov pre nové programové obdobie eurofondov 2028 – 2034.

„Dáme na stôl jasný plán, že vieme, kam chceme investovať, ako zvyšovať odolnosť a zlepšovať infraštruktúru, aj tam, kde údajne nič nie je, ale žijú tam ľudia, aj tam, kde vieme oživiť tradičný aj inovatívny potenciál," uviedol banskobystrický župan.

Kraje sú pripravené presviedčať vládu aj verejnosť, že regióny by mali mať nielen silné slovo pri rozhodovaní o investíciách, ale aj väčší podiel z eurofondov určených na regionálny rozvoj.

„Budeme apelovať na vládu, že je správne a spravodlivé zveriť samosprávam viac ako súčasných 20 % z národného balíka – až 40 %. Sme pripravení tieto prostriedky efektívne využiť na modernizáciu škôl, ciest, zdravotníckej aj sociálnej infraštruktúry a zvyšovať tak kvalitu života obyvateľov," povedal predseda BBSK Ondrej Lunter.

Apel na parlament

Zástupcovia všetkých troch samosprávnych krajov o téme rokovali už v Bruseli. Zároveň sa plánujú obrátiť na slovenský parlament, aby podporil princíp, že európske peniaze majú smerovať prednostne tam, kde sú najviac potrebné, ako aj právo samospráv určovať si svoje rozvojové priority a disponovať primeraným podielom z národného balíka eurofondov.

Samosprávne kraje budú tiež pozorne sledovať rokovania medzi zástupcami Slovenskej republiky a Európskou komisiou o príprave nového programového obdobia, ktoré sa uskutočnia v najbližších dňoch. Osobitnú pozornosť budú venovať tomu, ako sa v nich premietne postavenie najmenej rozvinutých regiónov.

Pre samosprávy ide o jednu z najdôležitejších tém nasledujúcich rokov.

<https://www.bbsk.sk/aktuality/banskobystricky-presovsky-a-kosicky-kraj-ziadaju-spravodlive-rozdelenie-eurofondov-v-hre-je-buducnost-regionov>